

Statenmededeling

Onderwerp

Programma Beter Benutten Vervolg Brabant - Eindbalans.

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De eindresultaten van het uitvoeringsprogramma Beter Benutten Vervolg Brabant.

Datum

4 september 2018

Documentnummer

GS : 4404904

PS : 4410632

Aanleiding

De afgelopen jaren zijn uw Staten periodiek op de momenten in de planning en control cyclus over de voortgang van Beter Benutten Vervolg geïnformeerd. Ook zijn uw Staten halverwege het programma via een [Statenmededeling](#) met [bijlage](#) geïnformeerd over de inhoudelijke voortgang: 'Tussenbalans, Leren van de aanpak Beter Benutten Brabant'.

Per 1 juli 2018 is het uitvoeringsprogramma Beter Benutten Vervolg Brabant (BBV-B) 2015-2018 afgerond. Met deze Statenmededeling en bijgevoegde Eindbalans ontvangen Uw Staten een overzicht van de behaalde resultaten van het uitvoeringsprogramma voor de speerpunten [Multimodale Stedelijke bereikbaarheid en Logistiek](#).

Bevoegdheid

Wij informeren uw Staten op basis van onze uitvoerende rol. Uw Staten kunnen van deze Statenmededeling kennisnemen in het kader van uw controlerende rol. Uw Staten hebben via de eerste Bestuursrapportage 2014 provinciaal budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het programma Beter Benutten Vervolg Brabant, en Gedeputeerde Staten opdracht gegeven tot uitvoering daarvan. De Stuurgroep Netwerkprogramma BrabantStad Bereikbaar is bestuurlijk opdrachtgever namens de regio en heeft in september 2014 het uitvoeringsprogramma Beter Benutten Vervolg Brabant vastgesteld.

Kernboodschap

Beter Benutten Vervolg is een landelijk samenwerkingsprogramma dat in Brabant is opgepakt in een samenwerking tussen Ministerie van I&W, provincie en NXP (als vertegenwoordiger van het bedrijfsleven). Het programma pakt op innovatieve en experimentele wijze de meest vertraagde ritten in Nederland aan door middel van slimme en duurzame maatregelen voor alle vormen van mobiliteit, zoals de fiets, het openbaar vervoer, het goederenvervoer en de auto. De reiziger staat daarbij centraal.

Het programma kent een landelijke doelstelling, namelijk de meest vertraagde ritten op de belangrijkste corridors in en tussen de steden met 10% te verminderen ten opzichte van een situatie zonder het programma Beter Benutten. De indicator waarmee deze effecten worden gemeten is "spitsmijdingen": het gemiddeld aantal auto's of vrachtauto's dat op een werkdag minder in de spits rijdt.

Datum

4 september 2018

Documentnummer

GS : 4404904

PS : 4410632

In Brabant is deze primaire doelstelling van 10% verdeeld over twee sporen: Stedelijke bereikbaarheid en Logistiek 7,5 % en Intelligente Transport Systemen (ITS) 2,5%. Om de doelstelling te bereiken is gekozen voor een tweeledige aanpak:

1. Knelpuntbenadering: aanpakken van verkeersknelpunten in samenspraak met werkgevers, werknemers, marktpartijen, kennisinstellingen en wegbeheerders.
2. Kansenaanpak: benutten van de innovatiekracht van Brabant, met als doel het creëren van economische expansie.

Het programma Beter Benutten Vervolg heeft als een van de hoofdoelen het opdoen van ervaring met nieuwe, innovatieve mobiliteitsoplossingen. We hebben de afgelopen jaren veel geleerd over met name de aanpak en effectiviteit van gedragsmaatregelen. Niet alleen in Noord-Brabant, in elf andere regio's is vergelijkbare ervaring op gedaan en gedeeld met ons. We weten nu wat werkt en wat niet. Dit heeft geleid tot een verandering in mindset: in plaats van het vergroten van het aanbod van infrastructuur veelal gericht op de auto, worden steeds vaker alternatieven aangeboden aan reizigers en vervoerders om buiten de spits te reizen of anders te reizen en toch veilig, prettig en snel van A naar B te komen. Innovatie en gedragsmaatregelen worden een vast onderdeel van de aanpak van mobiliteitsopgaven.

In deze Statenmededeling staan de belangrijkste conclusies voor het spoor Stedelijke bereikbaarheid en Logistiek. De eindbalans Beter Benutten Vervolg zelf is als bijlage toegevoegd.

1. *De maatregelen voor Stedelijke bereikbaarheid en Logistiek laten effect op de weg zien: gedurende het programma waren er in totaal meer dan 7.000 auto's of vrachtauto's minder tijdens de spits op de weg.*

Het maatregelenpakket voor Stedelijke bereikbaarheid en Logistiek heeft in Brabant geleid tot het reduceren van 6,1% van de meest vertraagde ritten op de belangrijkste corridors in en tussen de B5-steden. Daarmee is 80% van de doelstelling van 7,5% behaald.

Dit resultaat is per 1 juli 2018 bereikt met totale investering door het Rijk en de Regio van € 30 miljoen, waarvan € 4 miljoen door de provincie. Dat is 75% van het belegde budget van c.a. € 40 miljoen per eind 2016.

Via een adaptieve aanpak van het programma zijn middelen soms anders ingezet en dat leidt ertoe dat er uiteindelijk minder is besteed dan initieel gepland.

Datum

4 september 2018

Documentnummer

GS : 4404904

PS : 4410632

Ook de aangescherpte sturing op de uitvoering ten opzichte van het eerste Beter Benutten programma door de stuurgroep Netwerkprogramma BrabantStad Bereikbaar heeft hiervoor gezorgd. Zo zijn

- succesvolle projecten tussentijds geïntensiveerd (o.a. werkgeversbenadering Brabant mobiliteitsnetwerk (bmn) en Gedragsverandering A2);
- projecten met een halfjaar verlengd (o.a. Logistiek in Brabant); en,
- niet succesvolle maatregelen bij de steden eerder stopgezet (delen in Breda Helmond en Eindhoven).

2. Beter Benutten leert ons dat vooral gedragsmaatregelen waarbij de werkgever een rol heeft leiden tot resultaat (spitsmijdingen).

De projecten die het meest aan het bereikte effect hebben bijgedragen zijn:

- B-Riders fietsstimulering (3100);
- Werkgeversbenadering Brabant mobiliteitsnetwerk (bmn) (2200);
- Gedragsverandering A2 Nederweert-Eindhoven (700);
- Logistiek in Brabant en Elektrificatie spoor Loven (900).

Bovenstaande opsomming laat zien dat vooral de projecten die via of samen met werkgevers en het bedrijfsleven zijn uitgevoerd, de meeste invloed hebben op het veranderende reisgedrag.

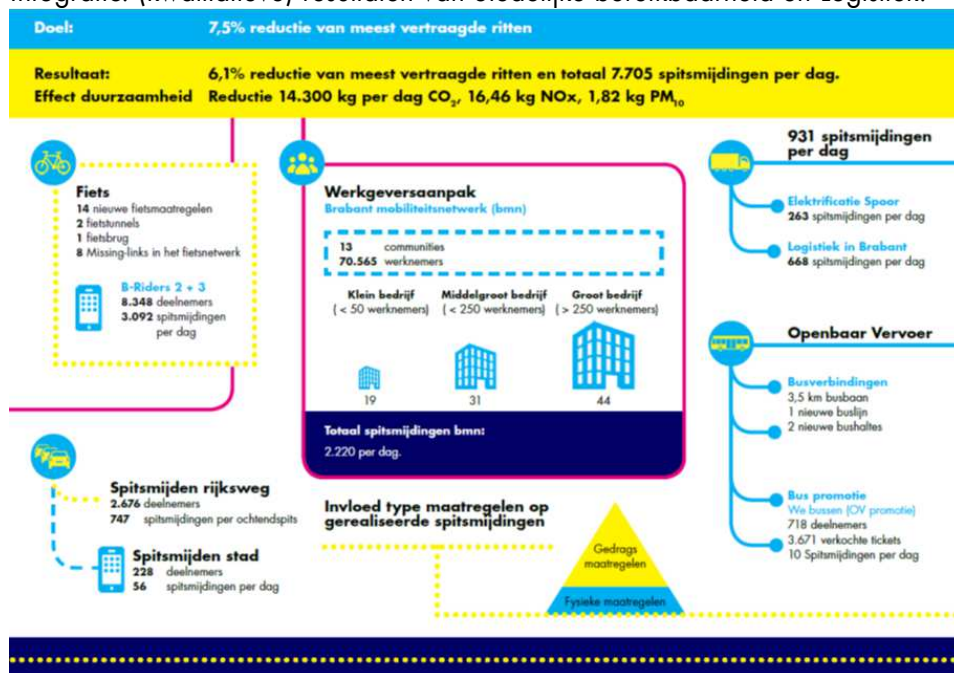
Dat niet alle projecten het beoogde effecten hebben gesorteerd, komt ook doordat verschillende projecten de karakteristiek van "learning-by-doing" hadden. Door het ontbreken van ervaringscijfers bleek het inschatten van het doelbereik vooraf en meten achteraf in sommige gevallen lastig. Ook zijn innovaties en experimenten in sterke mate afhankelijk van externe factoren als tijd en massa.

Met deze projecten is wél veel kennis opgedaan over de wijze waarop dergelijke projecten in de toekomst kunnen worden ingericht. Een voorbeeld daarvan is de promotie van het openbaar vervoer (We Bussen). Hieruit leren we dat we schaal en maat nodig hebben om gedragsverandering meetbaar te laten zijn.

In de onderstaande Infographic zijn de overige (kwalitatieve) effecten van het programma Beter Benutten per thema in beeld gebracht. De cijfers zijn gebaseerd op regionale effectmetingen en evaluaties.

Meer kwalitatieve resultaten, ervaringen en geleerde lessen van alle uitgevoerde deelmaatregelen door de partners zijn terug te vinden via [resultatenwebsite](#).

Infografic: (kwalitatieve) resultaten van Stedelijke bereikbaarheid en Logistiek.

Datum

4 september 2018

Documentnummer

GS : 4404904

PS : 4410632

- Door het programma *Beter Benutten Vervolg* is er een hechtere samenwerking ontstaan tussen de publieke partners onderling en met private partners. Het bedrijfsleven en de werkgevers hebben de sleutel in handen om de reiziger bewust te laten reizen.

Partners geven aan dat het programma *Beter Benutten* heeft bijgedragen aan de transitie hoe in Brabant mobiliteitsvraagstukken worden opgepakt, namelijk samen met het bedrijfsleven en werkgevers komen tot andere slimme mobiliteitsoplossingen. Ook heeft het programma vooral gewerkt als een katalysator in de visieontwikkeling en uitvoering van mobiliteitsprojecten.

Beter Benutten heeft alle partners bewust gemaakt van het belang van gezamenlijkheid en hen doen beseffen dat werkgevers en bedrijven een prominente rol hebben in het stimuleren van duurzaam reisgedrag en opschalen van maatregelen.

Zo hebben we geleerd dat een eenzijdige ambitie aan de voorkant helpt bij het leggen van focus. Maar om écht impact te behalen is de les deze ambitie aan te laten sluiten bij de doelstellingen van de regio en in geval van logistiek, bij de behoeftes van de sector zelf. Voor veel (logistieke) bedrijven en reizigers is spitsmijdingen een te abstracte doelstelling. Terwijl thema's als duurzaamheid, sneller reizen en gezondheid wel aanspreken.

In de regionale samenwerking vraagt dit om openheid en draagvlak van alle betrokken. Dit betekent zowel bij de start, tussentijds en achteraf bewust stil staan bij elkaars wensen, belangen, rollen en (on)mogelijkheden. En daarop blijven (bij)sturen.

Door de verscherpte aandacht voor monitoring en evaluatie in het programma hebben we tevens kennis over het reizigersgedrag verzameld. Waarom wel of niet kiezen voor een vervoermiddel en wat zijn eventuele weerstanden tegen reizen buiten de spits? Deze inzichten helpen de komende jaren – ook na Beter Benutten Vervolg - bij het ontwikkelen van effectieve mobiliteitsoplossingen. O.a. via het programma SmartwayZ.NL en BrabantStad.

Datum

4 september 2018

Documentnummer

GS : 4404904

PS : 4410632

Consequenties

- 1. Beter Benutten krijgt geen eigenstandig vervolg. Het gedachtengoed, kijken naar multimodale alternatieven voor de reiziger, wordt met name in de programma's SmartwayZ.NL en BrabantStad voortgezet*

(Vooral nog) komt er geen nieuw uitvoeringsprogramma à la Beter Benutten. Het gedachtengoed, de ervaringen en successen worden meegenomen bij het actualiseren van het provinciale mobiliteitsbeleid, waarbij we ook zorgen voor de vertaling richting kleinere gemeenten en regionale opgaven. Daarnaast is de borging al verzorgd in lopende programma's als SmartwayZ.NL en Stedelijke Agenda BrabantStad Summit Slimme en Duurzame Mobiliteit.

Voorbeeld is het project Mobility Market in SmartwayZ.NL, dat slimme mobiliteitsdiensten aanbiedt en een opschaling is op het gedragsveranderingsproject A2 Nederweert -Eindhoven. Het opgebouwde netwerk van Logistiek in Brabant krijgt een plek in het programma Smart Logistics van SmartwayZ.NL.

- 2. Beter Benutten is financieel afgerond en komt niet terug in de begroting.*

Per 1 juli 2018 zijn de projecten van Stedelijke bereikbaarheid en Logistiek waar de provincie trekker van was dan wel financieel in heeft bijgedragen, afgerond. In het najaar vindt de financiële afwikkeling met het Rijk plaats. Het spoor ITS loopt door t/m 2020 en wordt afgerond binnen SmartwayZ.NL.

Eind 2016 was met het gehele programma Beter Benutten, dus inclusief ITS en de provinciale bijdrage van € 11, 88 miljoen, ruim € 65 miljoen belegd dan wel gereserveerd. Per 1 juli is dit € 55 miljoen. Dit bedrag is als volgt opgebouwd: € 30 miljoen voor Stedelijke bereikbaarheid en Logistiek, € 23 miljoen ITS en € 2 miljoen programmamanagement.

De provinciale vrijval van € 0,6 miljoen op Stedelijke bereikbaarheid en Logistiek blijft tot 2020 gereserveerd voor de afronding van het programmaplan ITS van Beter Benutten Vervolg, uitgevoerd onder de vlag van het programma SmartwayZ.NL. In bijgevoegde bijlage 1 is de provinciale besteding en behaalde effect per project in beeld gebracht.

Europese en internationale zaken

Niet van toepassing.

Datum

4 september 2018

Documentnummer

GS : 4404904

PS : 4410632

Communicatie

De eindbalans Beter Benutten Vervolg met bijbehorend projectenboek (bijlage 2A) wordt breed verspreid onder onze partners. Evenals de [resultatenwebsite](#). Op deze site ziet u welke maatregelen zijn uitgevoerd om gedragsverandering bij reizigers te stimuleren.

Vervolg

Met deze eindbalans is het programma Beter Benutten Vervolg formeel afgerond. Over de resultaten en bereikbaarheidseffecten van het Intelligente Transport Systemen (ITS) wordt u geïnformeerd via de reguliere voortgangsrapportages SmartwayZ.NL. Dit deel van het programma Beter Benutten kent een langere doorlooptijd tot 2020. Monitoring en evaluatie loopt mee in de landelijke evaluatie.

Bijlagen

1. Bijlage Beter Benutten Vervolg - voortgang programma.
2. A Eindbalans Beter Benutten Vervolg Projectenboek
B Eindbalans Beter Benutten Vervolg Samenvatting

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: de heer G.A. Koolen, (073) 680 84 43, gkoolen@brabant.nl,
afdeling Strategie van cluster Mobiliteit en Infra.

Opdrachtnemer: mevrouw C.M. (Chaggit) Jansen, (073) 681 25 29,
cmjansen@brabant.nl, afdeling Strategie van cluster Mobiliteit en Infra.